

Tussen droom en daad

Het beroepsonderwijs tien jaar later

Walter De Hert

Het is nu ongeveer tien jaar geleden dat wijlen minister Daniël Coens zijn belofte uitsprak de drie B's in ere te herstellen: basisonderwijs, bijzonder onderwijs en beroepsonderwijs. Wat het beroepsonderwijs betreft, was het zeker geen overbodige luxe om het positief te discrimineren ten opzichte van het algemeen vormend en technisch onderwijs. Waar de leraar algemene vakken in het ASO en TSO vaak schipper naast god is, speelt diezelfde leraar in het BSO vaak koksmaatje.

De aandacht voor het beroepsonderwijs werd gelardeerd met projecten en experimenten allerhande en elke beroepsschool die zichzelf respecteerde, was binnen de kortste keren wel ergens pilootschool van. Omkaderingsnormen werden aangepast, pedagogisch comfort geboden, studiedagen georganiseerd. Bij die experimenten, waaronder op één blauwe maandag ook Functioneel Nederlands hoorde, zat het Project Algemene Vakken, bij mijn weten het enige dat nog overblijft. PAV houdt het integreren in van een aantal algemene vakken, in de eerste graad vier, in de derde graad twee: Nederlands en ... (sociale vorming, maatschappijvorming en geschiedenis, geschiedenis tout court ...). De geruchten dat PAV op termijn Nederlands en geschiedenis zou vervangen, zijn echter al lang uit de ether verdwenen en het ziet er naar uit dat het bij een optie zal blijven.

Aangezien deze aanpak netoverschrijdend was en er ook nog zoiets als het eenheids-type zijn intrede deed (tot en met het vierde jaar op dit moment), zou men mogen ver-

wachten vrij algemene verschijnselen en dus ook conclusies te vinden. Niets is minder waar. De decentralisatie van het gezag naar lokale en participatieraden leidt tot nogal wat verschillen tussen scholen onderling. Waar vroeger splitsingsnormen door de inrichtende machten werden vastgelegd, kan elke school nu beslissen over de aanwending van het lesurenpakket, en ik betwijfel of dat in het voordeel van het beroepsonderwijs is.

Daarnaast blijven er structurele verschillen. Een voorbeeld: in 'het zevende jaar tot het behalen van een diploma hoger secundair onderwijs' staan in het vrij onderwijs zes uur Nederlands-maatschappijleer op het programma naast twee uur wiskunde, waar dat in het gemeenschapsonderwijs drie uur Nederlands-geschiedenis en drie uur wiskunde-wetenschappen-aardrijkskunde zijn. Er is trouwens nog wel wat meer aan de hand met dat jaar (zie *Grof Geschud*). Indien hierop al reactie komt, is dat koren op mijn molen: het beroepsonderwijs kan niet aan een analyse onderworpen worden die voor iedere school, laat staan ieder vak juist is.

Als deze Vonk een staalkaart is van wat nog leeft in het beroepsonderwijs, dan springen twee dingen in het oog: de afwezigheid van Nederlands als afzonderlijk vak en de speciale aandacht voor de eerste graad.

Alhoewel, zoals gezegd, het Project Algemene Vakken nooit veralgemeend werd en er dus nog (veel) scholen zijn die kiezen voor aparte vakken, valt het toch op dat vooral PAV-ers in hun pen zijn gekropen. Waarschijnlijk is dat het gevolg van het feit dat ze, door gebrek aan schoolboeken, altijd al alles uit de eigen pen hebben moeten halen. Het lijdt geen twijfel dat het aantal privé-documentatiecentra in Vlaanderen opzienbarend toegenomen is. Slechts sinds enkele jaren komen er mondialesmaatschapjes op de markt, meestal over thema's die zo voor de hand liggen dat de meeste leerkrachten er al lang één over samengesteld hadden: de krant, de film, jongeren en gezondheid, enz.

Van het pedagogisch comfort dat als wortel voor de ezel diende, blijft weinig over. De economische situatie doorkruiste de plannen van de minister. Om het concreter te stellen: er zijn pedagogische bruggen gebouwd die nooit op het wegnnet aangesloten zullen worden. Dat daarmee een stuk motivatie verdwijnt, ligt voor de hand.

Anderzijds is er de deugddoende aandacht voor de eerste graad. Het belang van een stevige basis voor het beroepsonderwijs mag niet onderschat worden. Het migrantenonderwijs krijgt een extra injectie door taalvaardigheidsonderwijs Nederlands als tweede taal, Nederlands als instructietaal, en onderwijs in de eigen taal en cultuur. Daarnaast wordt er ook remediërend gewerkt. Artikels over Nederlands als instructietaal, en remediërend lesgeven op het gebied van spelling en technisch lezen in de eerste graad zult u dan ook in deze VONK aantreffen.

Het is een pluim op de hoed van de overheid dat ze het beroepsonderwijs een

zwaardere motor heeft willen geven. Misschien dat ze daarom iets anders over het hoofd heeft gezien: zonder chauffeur rijdt geen enkele wagen. Zoals uit de volgende artikels zal blijken, mogen de individuele leerkrachten met de eer gaan lopen.

*Walter De Hert
Verbondstraat 90
2000 Antwerpen*